

2002 YILI İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU

I. YAŞAM HAKKI	
Faili Meçhul Cinayetler	75 kişi
Yargısız İnfazlar	
Ev baskınları	6 kişi
Dur ihtarı, rastgele atış açma, silah kullanma yetkisinin ihlali	24 ölü-13 yaralı
Gösterilerde müdahale/aşırı güç kullanımı	2 ölü-3 yaralı
Köy korucuları tarafından öldürülen/yaralanan	8 ölü-9 yaralı
Toplam	40 ölü-25 yaralı
Kara Mayınları ve Sahipsiz Patlayıcılar	35 ölü-72 yaralı
Çatışmalarda Ölenler	30 ölü-4 yaralı
Saldırıya Uğrayanlar	
Üniversite-Lise öğrencileri	48 yaralı
Belediye başkan ve görevlileri	11 yaralı
Gazeteciler	28 yaralı
Sendika yönetici ve üyeleri	3 ölü-17 yaralı
Siyasi parti yönetici ve üyeleri	3 ölü-79 yaralı
Sanatçılar	3 yaralı
Sivil vatandaşlar	1 ölü-23 yaralı
Toplam	7 ölü-209 yaralı
Kaybedilenler	2 kişi
İşkence, Kötü Muamele, Aşağılayıcı ve İnsanlıkdışı Muameleye Uğrayalar	
Gözetiminde işkence ve kötü muameleye maruz kalanlar	632 kişi
Tehdit ve ajanlık teklif edilenler	94 kişi
Toplumsal gösterilere güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucu dövülen ve yaralananlar	150 kişi

	Toplam	876 kişi
Gözaltında Ölüm Olayları		5 kişi
II. KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE GÜVENLİĞİ		
Gözaltına Alınanlar		21.612 kişi
Gözaltına Alınan Sığınmacı ve Göçmenler		9605 kişi
	Toplam	31.217 kişi
Tutuklananlar		
Yasadışı örgüte üyelik ve yardım yataklık iddiasıyla tutuklananlar		124 kişi
HADEP üyelerine yönelik tutuklamalar		393 kişi
Dilekçe verenlere yönelik tutuklamalar		202 kişi
Protesto eylemlerinden ötürü tutuklananlar		229 kişi
Tutuklanan gazeteciler		200 kişi
	Toplam	1148 kişi
Cezaevleri		
Saldırı-yaralanma		31 kişi
Tedavisi engellenenler		159 kişi
Açlık grevi-ölüm orucu sonucu ölenler		21 kişi
Cezaevlerinde diğer ölümler		9 kişi
III. İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ		
Yayını Durdurulan Televizyon ve Radyolar		108 radyo ve televizyon, toplam 3220 gün kapatma cezası
Tamamıyla Kapatılan Radyo		2 adet (Mihir Radyo ve Nur Radyo)
Uyarı Alan Radyo ve Televizyonlar		75 radyo ve televizyon
Kapatılan Gazete ve Dergiler		10 gazete ve dergi, toplam 78 gün
Kapatılan Sivil Toplum Kuruluşları		7 (1 enstitü, 1 vakıf, 5 dernek)
Baskına Uğrayan Kitle Örgütü, Siyasi Kuruluş, Yayın Organı, Kültürel Kuruluş		
Kitle örgütü		9

Siyasi kuruluş	41 (HADEP il ve ilçe örgütleri)
Yayın organı	27
Kültürel kuruluş	6
Toplam	83 kuruluş
Toplatılan ve Yasaklanan Yayınlar	
Kitap	23
Dergi	61
Gazete	80 (günlük ve haftalık gazete)
Afiş ve görsel malzeme	5 (afiş, broşür, ajanda)
Toplam	169 yayın
Yasaklanan Etkinlik	69 etkinlik (23 miting, 16 kültürel etkinlik (tiyatro, resim sergisi, konser), 30 şenlik ve panel)
Düşüncelerini ifade Ettikleri İçin Haklarında Hapis ve Para Cezası İstenenler	2498 kişi için 6155 yıl 8 ay hapis cezası 108 milyar TL para cezası (Kürtçe eğitim için dilekçe veren 448 kişiye toplam 2747 yıl 3 ay hapis cezası istendi.
Düşüncelerini İfade Ettikleri İçin Hapis ve Para Cezasına Çarptırılanlar	228 kişi için toplam 362 yıl 7 ay hapis cezası ve 144 milyar 164 milyon TL. para cezası verildi. (Kürtçe eğitim için dilekçe veren 7 kişiye 26 yıl 3 ay hapis cezası verildi)
Anadilde Eğitim İstedikleri İçin YÖK Tarafından Okuldan Uzaklaştırılan Öğrenciler	980 öğrenciye 1 hafta ile 1 yıl arasında uzaklaştırma, 104 öğrenciye de tasdikname verildi
Cezaevlerinde Bulunan "Düşünce Suçluları"	105
Anadilde İsim ile ilgili İhlaller	Çocuklarına Kürtçe isim vermek isteyen 36 kişi hakkında dava açıldı. En az 9 kişinin başvurusu Nüfus Müdürlükleri tarafından geri çevrildi.
İnançları Nedeniyle Görevine Son Verilen-Eğitimi Engellenenler	17 öğretmen açığa alındı, 296 öğrenci okuldan uzaklaştırıldı. 74 öğrenciye tasdikname verilerek okullarla ilişkileri kesildi, 55 öğrenci hakkında dava açıldı.
IV. ÇALIŞMA HAYATINA İLİŞKİN İHLALLER	
Siyasi ve Ekonomik Nedenlerle İşten Çıkarılanlar	5091 çalışan

Haklarında Soruřturma Açılan Kamu Görevlileri	220 Kamu görevlisi
Sürgün-Görevden Alma, Uzaklaştırma-İdari Ceza	582 kamu çalışanı
İř Kazalarında Ölenler	En az 90 işçi
İř Kazalarında Yaralananlar	En az 88 işçi

Bu rapor, İHD Genel Merkezi Basın-Yayın Dokümantasyon Birimi'nce, günlük ve haftalık basın, İHD şube raporları ve derneğe yapılan yazılı ve sözlü başvuru ve bilgilerden yararlanılarak hazırlanmıştır.